

Prilog suvremenoj metodičkoj misli

Marinko Lazzarich: *Hrvatski jezik u primarnome obrazovanju*, Alfa, Zagreb, 2022. (324 str.)

Metodička monografija *Hrvatski jezik u primarnome obrazovanju* autora Marinka Lazzaricha pojavila se u vrijeme kada se u hrvatskom školstvu implementira novi kurikulum i uvodi cjelodnevna osnovna škola. Autor u predgovoru ističe da je knjiga namijenjena *prosvjetnoj populaciji tako i nastavnicima i studentima učiteljskih studija*. Knjiga u osam cjelina donosi niz metodičkih tema značajnih u nastavi hrvatskog jezika kod mlađih osnovaca. Razvidna je jasno postavljena kompozicija, nakon teorijskih i stručnih uporišta slijedi pregled istraživanja te smještanje teme u kontekst nastave predmeta Hrvatski jezik u koji su uključeni metodički modeli, bilo autorovi ili već provjereni primjeri učiteljske prakse.

Knjiga se otvara cjelinom *Učitelj u primarnom obrazovanju*. Autor osvjetljava položaj učitelja u procesu stjecanja učiteljskih kvalifikacija, položaj učitelja u društvu i obrazovnom sustavu. S puno poštovanja, bez poetizacije ili podcjenjivanja prisutnog u poimanju učitelja, autor uočava složenost, težinu te probleme vezano za učiteljski poziv/profesiju. Zadaće učitelja hrvatskog jezika u prva četiri razreda su velike i odgovorne te zahtijevaju obrazovanu osobu na pedagoškoj, stručnoj i metodičkoj razini.

Učenje i poučavanje naslov je dijela koje afirmira učenje usmjereno na učenika kao aktivnog sudionika u nastavi koji će moći samovrednovati postignuća. Pokazuje otvorenost prema postignućima u drugim predmetima kao bitnu značajku metodike hrvatskog jezika te uključuje primjere integrirane nastave. Aktualizira se pitanje udžbenika u nastavi i domaće zadaće kojima se u javnosti vrlo često pristupa populistički. U knjizi nalazimo primjer analize dobrih udžbenika. Posebno treba istaknuti prikaz položaja domaće zadaće s obzirom na učenika, roditelje i sadržaje nastave te zaključak da je domaća zadaća metodički potrebna. Zato autor dobro zaključuje: *Učitelj treba kontrolirati kvalitetu i kvantitetu domaćih zadaća, sa sviješću o količini vremena potrebnog za njezinu izradu i vrsti ciljeva koje želi ispuniti u svezi s gradivom iz jezika i književnosti*. Pored toga u knjizi nalazimo prikaz informatičkih digitalnih alata, pomagala i platformi koji učitelju, posebice učitelju početniku, mogu zaista

biti pomoć u pripremanju nastave.

Poglavlje *Učenici s posebnim potrebama* posebice je značajno za učitelje hrvatskog jezika. Metodika hrvatskog jezika nije sustavno pristupila nastavi za učenike s posebnim potrebama. Posebice su važne u knjizi rečenice koje govore o prepoznavanju darovitih i prikaz aktivnosti udruga i škola u Hrvatskoj.

Iz naših učionica kao da je nestao smijeh i vedrina, a poglavlje s naslovom *Didaktička igra i humor u nastavi hrvatskoga jezika* upravo aktualizira odgojno-obrazovnu značajku humora.. Autor optimistički ističe da *Načela suvremene metodike naglašavaju kako učenje s radošću nije nemoguća misija*. Polazeći od igre u odrastanju i funkcionalnosti didaktičke igre aktualizira kompjutorske igre u nastavi kao funkcionalne i metodički opravdane jer slijede interese i životnu stvarnost učenika. Neke igre opisuje, pojedine razrađuje i ponovno, što je pohvalno, donosi dobre primjere iz prakse. Autor nam donosi pregled književnih humorističkih tekstova iz dječje književnosti primjenjivih u primarnom obrazovanju, slijedi ih pregled tekstova u udžbenicima. Autor nadahnuto zaključuje da bili duhoviti ili ne, svaki učitelj može u razredu stvoriti *vedro ozračje u nastavi*, a ova knjiga upravo tome teži.

Poglavlje *Izvannastavne aktivnosti i djelatnosti jezično-umjetničkoga područja* osvjetljava aktivnosti s pozicije učenika, učitelja i škole s naglaskom na učiteljsko vođenje aktivnosti. Kao što su aktivnosti slobodan odabir učenika tako bi i učitelj trebao imati motiviranost i sklonost za vođenje određene aktivnosti. Uključena je tradicionalna podjela aktivnosti, a metodičku inovaciju predstavlja uključivanje dijalektalne družine s ciljem očuvanja identiteta hrvatskog jezika. Rad izvannastavnih aktivnosti pokazuje se i nažalost jedino vrednuje kroz raznolike manifestacije koje autor predstavlja.

Posebna cjelina posvećena je dramskom odgoju i dramskoj pedagogiji, a prema autoru upravo je primjerena nastavnom procesu i posebice nastavi hrvatskog jezika zbog igrivosti, govora, maštovitosti. Autor s pravom uočava *potrebu uvođenja dramsko-pedagoške edukacije na učiteljske i nastavničke fakultete*.

Učeniku i učitelju najzahtjevniji je proces vrednovanja, posebice jer je podlozan društvenim i roditeljskim kritikama te je dio knjige posvećen toj temi (*Vrednovanje učeničkih postignuća*). Autor razjašnjava odnos vrednovanja i ocjenjivanja, odnos ishoda učenja i načela vrednovanja, vanjsko i unutrašnje vrednovanje, nestandardizirano i standardizirano, sumativno i formativno vrednovanje te samovrednovanje učitelja i učenika s posebnostima u nastavi hrvatskog jezika. Posebice izdvaja dvije metodičke situacije u kojima je vrednovanje zahtjevno: vrednovanje učeničkog sastava i lektire. Otvoreno je pitanje brojanog ocjenjivanja tradicionalno prihvaćenog u našem školskom sustavu, ali i pitanje individualiziranja ocjenjivanja i unošenja

osobnosti u ocjenu jer je kako pokazuje autor, svaka ocjena subjektivna u okviru glavnog zahtjeva ocjene da bude pravedna i objektivna.

U posljednjem poglavlju autor knjige otvara aktualnu temu znanstvene i prosvjetno-pedagoške sadašnjosti – *Građanski odgoj i obrazovanje u nastavi Hrvatskoga jezika*. Nakon utvrđivanja svrhe i ciljeva građanskog odgoja, ispitivanja stavova učitelja i studenata, prikaza eksperimentalnog programa u riječkim školama, velike aktivnosti različitih udruga autor s pravom zaključuje *možda se najbolje može provesti u nastavi Hrvatskoga jezika*. Razvidno to pokazuje kroz pregled književnih tekstova za nastavu u prva četiri razreda osnovne škole s temama građanskog odgoja. Također pokazuje prisutnost tema građanskog odgoja analizom odabranog udžbenika. I ovdje će uključiti metodički model integriranog pristupa provjeren u praksi. Dobro upozorava da građanski odgoj i obrazovanje moraju uključivati i nastavu za digitalno građanstvo.

Knjiga u sebi sjedinjuje znanstvenu teoriju, istraživački pregled, metodičku praksu te bogat pregled raznolikih izvora za pripremu nastave i potiče cjeloživotno učenje. U njoj nalazimo istinsku brigu za učenika i želju da se uz pomoć metodički spremnog učitelja ostvari uspješan susret s književno-umjetničkim djelom, hrvatskim jezikom i medijskom pismenosti.

Vesna Grahovac-Pražić

 <https://orcid.org/0000-0002-1703-7198>